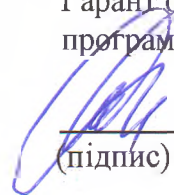

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої
програми

 Н. Є. Філіпенко
(підпис) (ініціали та прізвище)

«31» серпня 2023 р.

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЮРИДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА КОСМІЧНЕ ПРАВО:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ У ДОСЛІДЖЕННЯХ

Галузь знань: 08 «Право»

Спеціальність: 081 «Право»

Освітня програма: Право

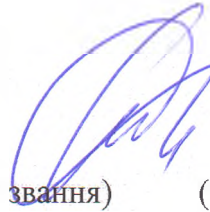
Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії права з галузі
знань право)

Силабус введено в дію
з 01.09.2023 року

Харків – 2023 р.

Розробник:

доцент кафедри права,
доктор юридичних наук
(посада, науковий ступінь і вчене звання)

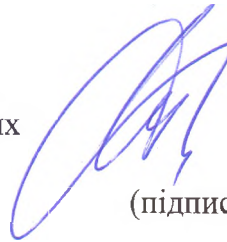

Н. Є. Філіпенко
(підпис) (прізвище та ініціали)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри Права
гуманітарно-правового факультету
(назва кафедри)

протокол № 1 від 30. 08. 2023 року

Завідувачка кафедри доктор юридичних
наук, професор
(науковий ступінь і вчене звання)

Н. Є. Філіпенко
(ініціали та
прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти

1. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1

Обсяг дисципліни:

Денна: 5 кредитів ЄКТС /150 годин, у тому числі аудиторних – 64 год. (лекції 32 год., семінарські / практичні 32 год.), самостійної роботи здобувачів – 86 год.

Заочна: 4 кредитів ЄКТС /150 годин, у тому числі аудиторних – 12 год. (лекції 06 год., семінарські / практичні 06 год.), самостійної роботи здобувачів – 138 год.

Форма здобуття освіти – денна/заочна

Дисципліна – обов'язкова

Види навчальної діяльності – лекції, семінарські / практичні заняття

Види контролю – іспит

Мова викладання – українська, англійська

Пререквізити: Теорія держави і права; Філософія права; Кримінальне право; Кримінально процесуальне право; Кримінологія; Актуальні питання адміністративного права та адміністративного судочинства, Правове забезпечення авіакосмічної діяльності, Міжнародне повітряне право.

Кореквізити навчальної дисципліни: Сучасні проблеми доказування у кримінальному провадженні; Використання кримінального аналізу щодо протидії кримінальним правопорушенням на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту; Актуальні проблеми правового регулювання та організації безпеки суб'єктів господарювання критичної інфраструктури та повітряного транспорту; Актуальні проблеми запобігання та протидії корупції; Актуальні питання забезпечення прав і свобод людини у кримінальному судочинстві; Судові експертизи у кримінальному та адміністративному провадженнях за фактами втручань у діяльність об'єктів критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Сьогодні перед університетами постало масштабне завдання поглиблення інтернаціоналізації: посилення міжнародної компоненти в усіх складових діяльності, вихід на організацію досліджень і освітніх технологій підготовки фахівців, конкурентоспроможних на світових ринках праці; реформування за моделлю сучасного дослідницького університету лідерського типу; набуття статусу високорейтингового університету за міжнародно визнаними критеріями, збільшення кількості іноземних студентів та візит-професорів; забезпечення зростання економічних показників. Без сприйняття ідеї поглиблення міждисциплінарності вирішити ці завдання неможливо.

Мета дисципліни «Юридичні технології та космічне право: міждисциплінарні підходи у дослідженнях» полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетентності для забезпечення ефективного управління в сфері державотворення з урахуванням останніх досягнень правової науки та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з глибокими теоретичними і практичними знаннями, підготовку фахівців нової якості, спроможних посилити позиції України на міжнародній арені та всередині країни, насамперед – у сфері космічного права.

Конкурентоспроможність здобувачів вищої освіти в багатьох сферах діяльності посиляться. Кадри нового типу будуть затребувані органами влади, оборонними структурами, міжнародними організаціями всіх рівнів. Аспіранти зможуть зробити свій новий внесок у реалізацію політики країни у міжнародному вимірі. Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі «Право». Дисципліна є фундаментальною, базовою наукою в системі юридичних наук, яка формує загально-правовий світогляд майбутніх юристів.

Дана дисципліна має своїм **завданням** поглиблення і розширення знань аспірантів по найбільш актуальним проблемам юридичних технологій у космічному праві, що формують спеціальний юридичний профіль фахівця в галузі правового регулювання діяльності з дослідження та використання космічного простору. Особливої уваги при вивченні дисципліни приділено розгляду новел законодавства, які відображають особливості чинного законодавства під час воєнного стану у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, а також інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності; розвиток на практичних заняттях (в тому числі й із використанням ЕОМ), прийняття обґрунтованих рішень з правових питань в межах своєї компетенції, розв'язання різноманітних практичних проблем, пов'язаних як з міжнародним космічним правом, так і національним космічним законодавством, що можуть виникати в їхній майбутній професійній діяльності, навичок та вмінь комплексного аналізу проблем космічного права; формування практичних навичок спеціалістів, спроможних до структурно-організаційної перебудови системи права, що сприятиме введенню здобувачів у коло сучасних фахівців лідерського типу.

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у галузі права.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми аспірант буде здатен:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері Права на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Фахові компетентності спеціальності (СК):

Після закінчення цієї програми аспірант буде мати:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї (нього, них) міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з галузі права та суміжних галузей.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською

та іноземною мовами, глибоке розуміння іншомовних наукових текстів за напрямом досліджень.

СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики у сфері Права, виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК06. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в галузі права та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та безперервний саморозвиток й самовдосконалення під час їх реалізації.

СК07. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики досліджень та загального культурного кругозору, а також дотримання правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК08. Здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем наукового пізнання, застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності в галузі права.

СК09. Здатність до застосування принципів верховенства права, в тому числі, у ситуаціях законодавчої невизначеності та формування концептуального знання щодо форм впливу практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

Нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформований у термінах результатів навчання

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з галузі права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідної галузі, отримання нових знань та/або здійснення інновацій, які відповідають стандартам національного та міжнародного рівнів.

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні правові проблеми державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу з використанням здобутків теорії права та інших правових наук, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень, тощо), математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані; розв'язання проблем окремої групи правових відносин з урахуванням специфіки аерокосмічної галузі.

РН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, у тому числі методи та засоби створення інформаційних технологій та програмного забезпечення, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі права та дотичних міждисциплінарних напрямках з

урахуванням специфіки аерокосмічної галузі.

PH05. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з космічного права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників (зокрема чинного законодавства, практики його застосування, розробки проєктів нормативно-правових актів із обґрунтуванням власної позиції щодо необхідності їх прийняття), у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

PH06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

PH07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми права з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

PH08. Розуміти загальні принципи та методи права, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у науково-педагогічній практиці.

PH09. Вивчати, узагальнювати та впроваджувати в навчальний процес інновації, сучасні освітні методи та технології, методикку педагогічної діяльності з права.

PH10. Здійснювати пошук та критичний аналіз інформації, концептуалізацію та реалізацію наукових проєктів з права.

PH11. Уміти управляти змістом, розкладом, вартістю, якістю, ризиками, людськими ресурсами та комунікаціями науково-технічних проєктів з відповідністю вимогам міжнародних стандартів з урахуванням специфіки аерокосмічної галузі.

PH12. Знати сучасні підходи та засоби моделювання досліджуваних об'єктів та процесів управління, в тому числі в аерокосмічній галузі, вдосконалювати їх, розвивати, оптимізувати та приймати рішення, вміти створювати нові.

PH13. Знати філософсько-світоглядні засади, сучасні тенденції, напрямки і закономірності розвитку вітчизняної та світової науки в умовах глобалізації й уміння їх використовувати в науково-дослідній та професійній діяльності у різних галузях, у тому числі аерокосмічній галузі.

PH14. Демонструвати необхідні знання, розуміння сутності, змісту основних правових інститутів і норм космічного права та застосовувати їх у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

3. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1 ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

ЮРИДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПОНЯТТЯ Й ОСОБЛИВОСТІ СПІВВІДНОШЕННЯ ІЗ СУМІЖНИМИ КАТЕГОРІЯМИ

Тема 1. ЮРИДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, ФОРМИ ЗАСТОСУВАННЯ.

Обсяг аудиторного навантаження - 8 год.:

Лекція 4 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 4 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК02, ЗК03, ЗК04; СК05, СК06, СК07, СК09.

Результати навчання: РН02, РН08, РН09, РН13-ПРН14.

Тема 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 2 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК01-ЗК04; СК01-СК09.

Результати навчання: РН02, РН08, РН09, РН13-ПРН14.

Тема 3. ВСЕСВІТНЯ МЕРЕЖА ІНТЕРНЕТ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Обсяг аудиторного навантаження - 4 год:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 2 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК02, ЗК03, ЗК04; СК05, СК06, СК07, СК09.

Результати навчання: РН02, РН08, РН09, РН13-ПРН14.

Тема 4. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ «ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ» ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУТІВ В УКРАЇНІ.

Обсяг аудиторного навантаження - 4 год:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 2 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК01-ЗК04; СК01-СК09.

Результати навчання: РН02, РН05, РН08, РН09, РН11, РН13-РН14.

Тема 5. LEGAL TECH В УКРАЇНІ: НАПРЯМКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.

Обсяг аудиторного навантаження – 16 год.:

Лекція 8 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції,

ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 8 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально- методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК02, ЗК03, ЗК04; СК05, СК06, СК07, СК09.

Результати навчання: РН02, РН05, РН08, РН09, РН11, РН13-РН14.

Тема № 6. ВИДИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВАДЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Обсяг аудиторного навантаження - 4 год:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 2 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК02, ЗК03, ЗК04; СК05, СК06, СК07, СК09.

Результати навчання: РН02-РН14.

Тема 7. ІННОВАЦІЇ ТА СУЧАСНІ ТРЕНДИ В ТРАДИЦІЙНІЙ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ.

Обсяг аудиторного навантаження - 8 год:

Лекція 4 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 4 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
 2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
 3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.
- Формування компетентностей:** ІК; ЗК01-ЗК04; СК01-СК09.
Результати навчання: РН02, РН08, РН09, РН13-РН14.

Тема 8. ЮРИДИЧНІ ІННОВАЦІЇ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 2 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК02, ЗК03, ЗК04; СК05, СК06, СК07, СК09.

Результати навчання: РН02, РН08, РН09, РН13-РН14.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ЮРИДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У КОСМІЧНОМУ ПРАВІ

Тема 9. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ КОСМІЧНОГО ПРОСТОРУ.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.:

Лекція 2 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 2 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК01-ЗК04; СК01-СК09.

Результати навчання: РН01-РН14.

Тема 10. ІНСТИТУЦІЙНІ ФОРМИ БАГАТОСТОРОННЬОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ.

Обсяг аудиторного навантаження – 8 год.:

Лекція 4 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 4 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота: Опрацювання навчально- методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:

Межі та особливості пізнання злочинності у вітчизняній та зарубіжній кримінології. Поняття криміногенних процесів та криміногенних проявів, їх співвідношення зі поняттями кримінальної протиправності та кримінальними правопорушеннями. Принципи криміналізації та декриміналізації суспільно небезпечних діянь.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК02, ЗК04; СК05, СК07, СК09.

Результати навчання: РН01-РН14.

Тема 11. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО КОСМІЧНОГО ПРАВА.

Обсяг аудиторного навантаження – 8 год:

Лекція 4 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 4 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК03, ЗК04; СК05, СК06, СК07, СК09.

Результати навчання: РН05, РН08, РН11, РН13-РН14.

Тема 12. КОСМІЧНЕ ПРАВО В СИСТЕМІ НОВОГО МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ.

Обсяг аудиторного навантаження - 8 год:

Лекція 4 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 4 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота: Опрацювання навчально- методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

2. Виконання практичних завдань протягом семестру.

3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Формування компетентностей: ІК; ЗК02, ЗК03, ЗК04; СК05, СК06, СК07, СК09.

Результати навчання: РН01-РН14.

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

Реферати, аналітичні огляди та інше – це індивідуальні завдання, які сприяють розширенню та поглибленню теоретичних знань з окремих тем навчальної дисципліни, формують навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, кримінальним законодавством, судовою практикою.

6. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), проведення олімпіад, словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження)

7. Методи контролю

Поточний контроль: опитування на семінарських та практичних заняттях; вирішення конкретних правових ситуацій; проведення письмових контрольних робіт з окремих правових інститутів; проведення групових та індивідуальних консультацій.

Підсумковий контроль: складання іспиту.

**8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі
(приклад)**

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Модуль 1			
Самостійна робота з навчально-методичними матеріалами	0...2	3	0...6
Виконання практичних робіт	0..2	1	0...2
Семінарські заняття	0...2	2	0...4
Рішення тестових завдань	0-10	1	0-10
Усього за модуль			1-22
Модуль 2			
Самостійна робота з навчально-методичними матеріалами	0...2	8	0...16
Виконання практичних робіт	0...2	8	0...16
Рішення тестових завдань	0-11	1	0-10
Усього за модуль			1-42
Модуль 3			
Самостійна робота з навчально-методичними матеріалами	0...2	5	0...10
Виконання і захист практичних робіт	0..2	5	0...10
Рішення тестових завдань	0-10	1	0-16
Усього за модуль			1-36

Білет для іспиту/заліку складається з 2 запитань, кожне з яких оцінюється максимально 50 балів.

Приклад

1. Правова держава: філософсько-правові аспекти влади - 30 балів.
2. Правосуб'єктність індивідів у міжнародному космічному праві - 30 балів.

Всього – максимальна оцінка **100** балів.

Під час складання семестрового іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім.М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отримання рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення право освітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату (5 балів);
- участь у не менше 2-х заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- активна участь у роботі наукового гуртку аспірантів кафедри Права (702) «Сучасні доктрини правової науки» гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

1. Письмові роботи:

Планується виконання аспірантами обов'язкових та додаткових видів письмових робіт: письмових робіт за результатами самостійної роботи за темами курсу, письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо.

2. Академічна доброчесність:

Очікується, що аспіранти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення. Порушення академічної доброчесності регулюється відповідно до Положень «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти СУЯ ХАІ-НМВ-П/011:2017» та «Про академічну доброчесність» СУЯ ХАІ-НМВ-П/004:2019 від 21.06.2019(зі змінами від 22.01.2020) (<https://khai.edu.ua/university/normativnabaza/polozheniya1/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/>; <https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>)).

3. Відвідування занять:

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски практичних/семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Аспірант зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обов'язку, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (<https://khai.edu.ua/university/normativnabaza/polozheniya1/polozhennya-pro-organizaciyu-sistemi-upravlinnya-yakisty/polozhennya-pro-sistemu-zabezpechennya-yakosti/>)).

10. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичне забезпечення обов'язкової навчальної дисципліни «Юридичні технології та космічне право: міждисциплінарні підходи у дослідженнях», рівень вищої освіти: третій (доктор філософії права з галузі знань право) / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків.

авіац. ін-т" ; уклад. А. В. Стовба. Харків. Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", 2023.

2. Mentor: <https://mentor.khai.edu>

11. Рекомендована література

Основні нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf.
3. Рекомендація Rec (2004)4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської конвенції з прав людини в університетській освіті та професійній підготовці. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_573.
4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_118.
5. Устав Організації Об'єднаних Націй та Устав Міжнародного Суду від 26.06.1945 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010.
6. Римський статут міжнародного уголовного суду от 17.07.1998 г. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_588.
7. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства (2000 р.). URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_163.
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2148-08>.
9. Директива 2002/58/ЄС від 12 липня 2002 р. про обробку персональних даних та захист таємниці сектора електронних комунікацій. URL: <https://nkrzi.gov.ua/images/upload/58/19/6f96b8148ef15842f70cba3dd98f055b.pdf>
10. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
11. Повітряний кодекс України: України: Закони. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 48-49, ст.536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>
12. Про космічну діяльність. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 1, ст. 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Про заходи державного регулювання космічної діяльності. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 1998 р. N 798 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 6 (6-99-п) від 04.01.99, N 131 (131-2001-п) від 07.02.2001, N 500 (500-2012-п) від 06.06.2012). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/798-98-%D0%BF#Text>
14. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. Офіційний вісник України. 2019. № 57. Ст. 1983
15. Розвиток електронного урядування та електронної демократії в Україні. Веб-сайт Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. URL: <http://www.center.gov.ua/component/k2/item/3451>

Рекомендована література:

1. Barnaby J. Feder. Satellite company is trying life on its own: New York Times, July 23, 2001. URL: <https://www.nytimes.com/2001/07/23/business/technology-satellitecompany-is-trying-life-on-itsown.html?scp=1&sq=collections%20intelsat%202001&st=cse>
2. Bhupendra Jasani and Ram Jakhu, (eds.) Commercialisation of Space – Opportunities and challenges”, National Institute of Advanced Studies, Bangalore, 2014, pp. 315
3. CoCoSL Cologne Commentary on Space Law Volumes I-III Outer Space Treaty edited by Professor Dr. Stephan Hobe, LL.M, Dr. Bernhard Schmidt-Tedd, Professor Dr. Kai-Uwe Schrogl, Assistant editor Dr. Gerardine Meishan Goh, LL.M Carl Heymanns Verlag. 256 p.
4. Declaration on freedom of communication on the Internet. Adopted by the Committee of Ministers at the 840th meeting of the Ministers' Deputies. Strasbourg, 28.05.2003. URL: <http://www.coe.int/portalT.asp>.
5. Frans G. von der Dunk. Legal Aspects of Satellite Communications—A Mini Handbook. Journal of Telecommunication and Broadcasting Law 4 (September 2015), pp. 1–26.
6. Jens Hinricher. The Law-Making of the International Telecommunication Union (ITU) - Providing a New Source of International Law? *ZauRV*. 64. 2004. pp. 489-501
7. Karen L. Jones Public-private partnerships: stimulation innovation I the space sector: Aerospace corporation, April 2018. URL: https://aerospace.org/sites/default/files/2018-06/Partnerships_Rev_5-4-18.pdf
8. Ram Jakhu. Legal Issues Relating to the Global Public Interest in Outer Space, 32 *Journal of Space Law*, 2006, pp. 31-110.
9. Ram S. Jakhu, Cassandra Steer, Kuan-Wei Chen, Conflicts in Space and the Rule of Law. *Space Policy*. 2018.
10. Romain Keppenne. Legal Tech and other smart contracts: what future for legal automation? URL: <http://parisinnovationreview.com/articles-en/what-future-for-legal-automation>
11. Sharing Space Situational Awareness Data by Duane Bird. URL: http://www.amostech.com/TechnicalPapers/2010/Integrating_Diverse_Data/Bird.pdf.
12. Space Traffic Management by Brian Weeden, Asangire Oprong, Ben Baseley-Walker, (International Space University). URL: <http://www.unoosa.org/pdf/pres/stsc2008/tech-05.pdf> 23 p.
13. Stephan Hobe Environmental protection in outer space: Where we stand and what is needed to make progress with regard to the problem of space debris // *The Indian journal of law and technology*. Volume 8. 2012. P. 4. URL: <http://ijlt.in/archive/volume8/ENVIRONMENTAL%20PROTECTION%20IN%20OUTER%20SPACE.pdf> . 37. *The Environment elements in Space Law (Assessing the Present and Charting the Future)* by Lotta Viikary // Martinus Nijhoff publishers. Leiden, Boston. 2008.
14. Адаптація національного законодавства відповідно до угоди про асоціацію з Європейським союзом: наукова монографія. За ред. О. В. Кузьменко (спеціальне редагування О. В. Кузьменко і В. Г. Чорна). К.: Видавничий центр «Кафедра», 2019. 678 с.
15. Андрушко І.П. Космічне право України: Проблеми становлення та

розвитку. К.: ТОВ „Видавництво „Юридична думка”, 2006. 192 с.

16. Атаманенко Б. А., Редчиць Н. Є. Транспарентність і зміцнення довіри в космосі. Космічна наука і технологія. 2013. Т. 19. № 6. С. 60–69.

17. Беглий О. В. Правове регулювання світового ринку космічних послуг і технологій. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11/ Беглий Олександр Васильович; ІДП ім. В. М. Корецького НАН України. К. 2002. 195 с.

18. Беглий О.В. Космічне право: Конспект лекцій (підручник, електр. варіант). К.: НАУ, 2005. 244 с.

19. Боровик В. Космічна гонка технологій: місце і роль України, ZN.UA, 2017. URL: <https://dt.ua/promyshliennost/kosmichnagonka-tehnologiy-misce-i-rol-ukrayini-246519.html>

20. Гурова А. М. «Правова охорона навколосемного космічного простору»: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06/ Гурова Анна Михайлівна; ІДП ім. В. М. Корецького НАН України. К. 2017. 245 с.

21. Гурова А. М. Джерела правової охорони навколосемного космічного простору від засмічення в контексті забезпечення довготермінової сталості. Правова держава: зб. наук. праць. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2016. Вип. 27. С. 541–550.

22. Гурова А. М. Законодавче закріплення видобування та привласнення ресурсів космосу: перспектива чи авантюра. Правова держава. 2017. Вип. 28. С. 493-501.

23. Гурова А. М. Космічний об'єкт та космічне сміття: співвідношення понять. Право і суспільство. 2015. № 6, Ч. 3. С. 101–106.

24. Детальніше про термін «legal tech». URL: https://legaltch.org.ua/term_legal_tech/

25. Електронна демократія: основи та стратегії реалізації / Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко, І.Б. Жилияєв. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 84 с.

26. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилияєв І.Б. та ін. За ред. А.І. Семенченка. Київ, 2012. 266 с.

27. Желтухін Є. Legal tech: на межі права та технологій. Юридична газета. 2017. № 23. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/events/legal-tech-na-mezhi-prava-ta-tehnologiy.html>

28. Жуков І.М. Особливості правового регулювання юрисдикції в мережі Інтернет за законодавством Європейського Союзу. Порівняльно-аналітичне право. 2016. № 6. С. 80 – 84.

29. Забезпечення міжнародно-правової охорони космічного простору від ядерних джерел енергії. Аналітичний звіт. Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України. К., 2015.

30. Кишко-Єрлі О. Б. Відповідальність за шкоду, спричинену космічними об'єктами з ядерними джерелами енергії на борту. Часопис Київського університету права. 2015/3. С. 274- 277.

31. Космічне право України. Збірник національних і міжнар. правових актів / Відп. ред. Кузнецов Е.І., Малишева Н.Р. Вид. 5-е переробл. і допов. К.: Атіка, 2007. 464 с.

32. Космічне право: Підручник. К. Вид-во «Юридична думка», 2012. 280 с.

33. Краєвська О. Трансформація інституційно-правової системи ЄС за Лісабонським договором. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. 2012. Вип. 30. С. 93-102. URL: <http://>

nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Mv_2012_30_13.

34. Красіліч Н. Д. Міжнародні гарантії щодо космічного майна. Держава і право. Юридичні і політичні науки: зб. наук. праць. Київ. 2005. Вип. 29. С. 530–534
35. Крижановський А.Ф. Юридична технологія як інноваційний вектор у підготовці правників. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції: монографія / Ю.М. Оборотов, В.В. Завальнюк, В.В. Дудченко та ін.; за ред. Ю.М. Оборотова. Одеса: Фенікс, 2012. 492 с.
36. Кудрявцева С. П., Колос В. В. Міжнародна інформація. Навчальний посібник / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 400с.
37. Купіна Л., Сілкова А. Особливості формування бренду бутикової юридичної фірми. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/analitycs/191365_osoblivost-formuvannya-brendu-butikovo-yuridichno-frmi
38. Кучерява З. Правове забезпечення інноваційного розвитку в Україні. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_13958
39. Лебеденко В.І. Юридична техніка: поняття, призначення, методологічні засади застосування. Інформація і право. 2014. № 2 (14). С. 52 – 56.
40. Левицька Н.О. Поняття юридичної техніки та юридичної технології в сучасні правовій науці. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 3. С. 31 – 33.
41. Малишева Н. Р. Застосування міжнародно-правового принципу непривласнення Місяця та інших небесних тіл до нових світових реалій. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/4472/%CD>
42. Малишева Н. Р. Міжнародно-правові проблеми, що виникають у зв'язку з активним видаленням космічного сміття. Правова держава. Щорічник наукових праць. Київ, 2016. Вип. 27. С. 264–276
43. Малишева Н. Р. Проблеми демілітаризації космічного простору: міжнародно-правовий аспект. Право України. 2014. Вип. 5. С. 189–202
44. Малишева Н. Р. Стан та перспективи розвитку наукових досліджень у галузі космічного права. Правова держава. Щорічник наукових праць. Київ, 2014. Вип. 25. С. 226–254.
45. Малишева Н. Р., Гурова А. М. Новації в дозвільному порядку здійснення космічної діяльності: об'єктивна необхідність чи данина часу? Космічна наука і технологія. 2016. Т. 22. № 6, С. 37-44.
46. Малишева Н.Р. Чи варто дерегулювати сферу космічної діяльності? Публічне право, 2016, №1 (21). С. 90-95.
47. Манько Д. Г. Щодо визначення поняття юридичної техніки і технології. Держава і право. 2010. Вип. 50. С. 100-104.
48. Махначова Н.М. Е-демократія як інструмент розвитку громадянського суспільства та ефективного партнерства в публічній сфері. Державне управління: удосконалення і розвиток. 2018. № 10. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/10_2018/25.pdf
49. Міжнародне право: Спеціальні галузі: Підручник / За ред. В.Г. Буткевича К.: Либідь. 2005. 816 с.
50. Мірошніков Є. Legal Tech в Україні: інновації у юриспруденції. Юридична газета. 2017. № 23. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshе/legal-tech-v-ukrayini-innovaciyi-u-yurisprudenciyi.html>
51. Можливості, які відкриває інтернет для роботи юриста. URL: https://lawyer.ua/articles/mozhlivost_yak_v_dkriva_nternet_dlya_roboti_yurista.html
52. Нариси космічного права. / Н. Р. Малишева // К.: Алерта, 2010. 296с.

53. Нямецук Г. В. Розвиток світового ринку космічних технологій у контексті сучасних інтеграційних процесів. Вісник ДНУ. Серія: Світове господарство і міжнародні економічні відносини, 2012, вип. 4, С. 150-159.
54. Панцир С., Когут А. Е-демократія в Україні: рекомендації щодо впровадження політики та забезпечення її результативності. Європейський інформаційно-дослідницький центр. URL: https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/1_e-demokratiya.pdf
55. Правові аспекти супутникового дистанційного зондування. К.: ТОВ «Спейс-Інформ», 2015. 72 с.
56. Правові аспекти супутникового зв'язку. Посібник. К.: ТОВ «Спейс-Інформ», 2015. 55 с.
57. Правові аспекти супутникової навігації. Посібник. К.: ТОВ «Спейс-Інформ», 2015. 80 с.
58. Семеняка В. В. Особливості становлення та розвитку правового інституту страхування в сфері космічної діяльності, Foreign Shower, 2013. URL: <https://forinsurer.com/public/03/10/13/769>
59. Скляр Н. М. «Експортний контроль в системі економічної безпеки держави» дис. ... канд. екон. наук: 21.04.01/ Скляр Надія Михайлівна; Національний інститут стратегічних досліджень. К. 2015. 298 с.
60. Спіцина Г. О., Філіпенко Н. Є. Терористична діяльність: кримінально-правова політика протидії // Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя ХНУВС (18 квіт. 2019 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. Харків : ХНУВС, 2019. С. 188-191.
61. Стельмах О. С. «Міжнародно-правовий режим безпеки дослідження та використання космічного простору в мирних цілях»: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11/ Стельмах Ольга Станіславівна; ІДП ім. В. М. Корецького НАН України. К. 2015. 240 с.
62. Стельмах О. С. Правові засади безпеки перебування та життєдіяльності людини у космічному просторі / О. С. Стельмах // Правова держава. 2013. Вип. 24. С. 317-325
63. Терещенко О. В. Глобалізація та її вплив щодо вирішення спорів інститутами міжнародного судочинства. Актуальні проблеми держави і права. 2012. Вип. 65. С. 172-180. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_65_22.
64. Требін М. Інформаційне суспільство. Війни нової епохи. // Віче. 2002. № 4. С. 64–68.
65. Требін М. П. Міжнародна інформація : навч. посіб. / М. П. Требін, І. О. Поліщук, Н. П. Осипова та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Х. : Право, 2014. 336с.
66. Утко-Масляник Ю. М. «Правові аспекти співробітництва держав – членів Європейського Союзу у космічній сфері»: дис... канд. юрид. наук: 12.00.11/ 3. Утко-Масляник Юлія Мирославівна; НЮУ ім. Ярослава Мудрого. Х. 2018 239 с.
67. Утко-Масляник Ю. М. Міжнародно-правові аспекти співробітництва України з Європейським Союзом у космічній сфері. Юридична Україна. Київ, 2012. № 5 (113). С. 96–101
68. Утко-Масляник Ю. М. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: перспективи співпраці у космічній сфері. Європейський Союз та Україна: перспективи трансформації двосторонніх відносин: зб. мат. III щоріч. міжнар. наук.-

практ. конф. «Актуальні проблеми міжнародних відносин: політичні, економічні та правові аспекти» (м. Львів, 25 жов. 2013 р.). Львів: Діпіай оперативна поліграфія, 2013. С. 181–183

69. Хохуляк О. О. Ринок юридичних послуг Сполучених Штатів Америки: особливості становлення та тенденції розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Випуск 7. Частина 3. С. 142 – 146.

70. Цимбалюк В. С. Сутність інформаційної безпеки в умовах входження України до глобальної кіберцивілізації / В. Цимбалюк // Науковий вісник академії ДПС України. 2007. № 4. С. 174–178.

71. Чекаленко Л. Організація безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) : Навчально-методичне видання / Л. Чекаленко. К. : Дипломатична академія України при МЗС України, 2012. 76 с.

72. Чубко Т. П. Глобалізація: поняття, вплив на сучасні державу і право. Форум права. 2010. № 1. С. 396-405. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

73. Шевченко Л.С. Інноваційність юридичного бізнесу: критерії та чинники. Формування та розвиток інноваційного потенціалу економіки України: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Ужгород, 17-18 лютого 2017р.) / За. заг. ред.: М. М. Палінчак, В.П.Приходько, А. Кругнські. Ужгород: У 2-х частинах. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2017. Ч. 2. С. 10 – 13.

74. Шевчук С. В. Судовий захист прав людини: практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції. 3-тє вид. Київ : Реферат, 2010. 848 с.

75. Шутак І. Юридична техніка і технологія: теорія та практика застосування. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2016. Випуск 63. С. 37–45.

76. Шутак І.Д. Дослідження актуальних та пріоритетних напрямків у галузі юридичної техніки. Journal «ScienceRise: Juridical Science». 2017. № 1. С. 32 – 36.

12. Інформаційні ресурси

1. Правовий портал «Ліга: Закон» - законодавство України: <http://search.ligazakon.ua/>
2. Верховна Рада України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>
3. Президент України. URL : <https://www.president.gov.ua/ru>
4. Верховний Суд.
URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
5. Офіс Генерального прокурора України.
URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>
6. Національна академія правових наук України.
URL: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>
7. Конституційний Суд України. URL : <https://ccu.gov.ua/>.
8. Газета "Урядовий кур'єр" URL : <http://ukurier.gov.ua/uk/>
9. Газета "Юридична практика" URL :
<http://presa.ua/juridicheskaja-praktika.html>
10. Міністерство внутрішніх справ України. URL
: <https://mvs.gov.ua/uk/contacts/ministry-internal-affairs>.
11. Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua
12. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: :

<https://revestr.court.gov.ua/>

13. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL :<http://www.nbu.gov.ua/>

14. Бібліотечно-бібліографічні ресурси Верховної Ради України. URL : <http://lib.rada.gov.ua/static/about/welcome.html>

15. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL : <https://nlu.org.ua/>

16. Науково-технічна бібліотека Національного аерокосмічного університету ім. М.С Жуковського (ХАІ). URL : <https://library.khai.edu/>